

Motion

1980/81:223

av Anna Wohlin-Andersson m. fl.
om mynttillverkningen

Regeringen beslutade den 5 december 1980 att den svenska enkronan i fortsättningen skall tillverkas i en homogen legering av kopparnickel i stället för som nu i ett pläterat material. Denna åtgärd aviserades i regeringens proposition 1980/81:20, och vid finansutskottets behandling av denna proposition förutsatte utskottet att regeringen skulle komma tillbaka till riksdagen med en proposition i denna fråga. Så skedde emellertid inte, utan regeringen använde sin rent formellt riktiga möjlighet att själv besluta om ändringen av tillverkningen av enkronemyntet.

I finansutskottets betänkande 1980/81:13 skriver utskottet angående ekonomidepartementets besparingsförslag när det gäller mynttillverkning att utskottet förutsätter "att det aviserade regeringsförslaget innehåller en noggrann beräkning av kostnadsbesparingen liksom en bedömning av de effekter en ändrad tillverkning får från näringspolitiska och sysselsättningspolitiska synpunkter". I debatten angående detta finansutskottets betänkande framhölls att detta utskottsuttalande måste gälla trots att regeringen redan fattat ett principbeslut i frågan. Detta är också vår uppfattning.

För närvarande tillverkas myntämnet till våra enkronor av Gränges Metallverken i Finspång enligt en unik metod som företaget tagit fram enbart för myntverkets behov. Direkt eller indirekt sysselsätts i dag ca 65 personer med detta arbete. Beslutet om övergång från pläterat mynt till homogent mynt kommer att få allvarliga konsekvenser för sysselsättningen vid Gränges Metallverkens avdelning för produktion av myntämnena i Finspång. En övergång till homogent mynt för enkronan innebär att ca 25 arbetstillfällen försvinner, varav hälften kvinnliga. En total nedläggning av verksamheten skulle betyda att ytterligare 40 arbetstillfällen försvinner. Då någon alternativ sysselsättning f. n. ej kan erbjudas i Finspång får detta svåra samhällsekonomiska följder.

Den utländska priskonkurrensen är mycket hård på homogena mynt genom att exportörer med stora skyddade hemmamarknader avsätter överskottskapacitet till extremt låga priser i Sverige. Vi bör dock ha klart för oss att om Sverige gör sig helt beroende av utländska tillverkare kommer priset med all sannolikhet att höjas väsentligt och då kan den planerade kostnadsbesparingen snabbt försvinna.

Utseendet på och tillverkningen av mynt har också en psykologisk sida. Vi anser att om det är något ett land bör tillverka självt så är det sina pengar. Här kan vi knappast bli beskyllda för otillbörlig protektionism. Även om vi av

kostnadsskäl tvingas göra om våra mynt så skall svenska pengar tillverkas i Sverige.

Träder regeringens beslut om ny typ av enkronor i kraft måste också ca 28 000 automater byggas om till en kostnad som 1978 beräknades till ca 10 milj. kr. Är det rimligt att den enskilda automathandeln skall betala detta? Går staten in med ersättning förbrukas hela den kalkylerade vinsten av att göra om enkronorna. Dessutom kommer efter ombyggnaden norska enkronor att passa i alla våra svenska automater till förfång för den enskilda handeln såväl kostnads- som arbetsmässigt.

Med anledning av ovanstående hemställer vi att riksdagen beslutar

1. att riksdagen begär att regeringen för riksdagen redovisar de kostnads- och sysselsättningsmässiga effekterna av den beslutade omändringen av enkronan,
2. att riksdagen uttalar sig för att mynttillverkning för Sveriges behov inte skall bli föremål för internationell konkurrens,
3. att riksdagen begär att regeringen prövar konsekvenserna för automathandeln av en annan typ av enkrona.

Stockholm den 13 januari 1981

ANNA WOHLIN-ANDERSSON (c)

ÅKE POLSTAM (c)

MARIANNE KARLSSON (c)